

Szerkesztővel értekezni lehet minden nap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 4 frt
Fél évre . . . . . 2 frt
Negyed évre . . . . . 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyitlitterek és hirdetések.

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A »Muraközi tisztii önszegélyző szövetezet«, a »Csáktornyai takarékpénztár«, a »Muraközi takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Hirdetések még elfogadhatnak:
Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécében: Schalek H., Dukas M., Opellik A., Daube G. L. és társánál és Herndl. Brünben: Stern M.

Nyitlitter petitsora 10 kr.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Iparos segélyző-egyesület.

A nemzet közigazdasági életének egyik jelentékeny faktorát képezi az ipar fejlődése. Fölvirágozása s az iparosnak oly anyagi előrehaladása, mely ezen államalkotó elem erejének, főnállásának biztosítékát képeze. Azon állam, melynek ipara fejletlen iparosai tudatlanok és szegények, életalapjának egyik fontos tényezőjét nélkülözi, mert vagyonos és szellemileg fejlett középosztály nélkül az állam hatalmi állását be nem töltheti.

Iparunk, iparos osztályunk fokozatos és örvendetes haladása alkotmányos életünk utóbbi 25 évében — kétségtelen. Ma már az iparos pálya is hódít az értelmes körökben s az e pályát választó tanult emberek mindenike vezérszerepet visz s példát ad iparos társainak. Hova tovább mind több és több szellemi képzettséggel választják ifjaink megélhetési tétel az iparosságot s úgy a polgári iskolák volt növendékei, mint az ország fővárosában s a vidékeken főnálló szakiskolák nagyobb-nagyobb csoportban képezik az értelmes, törekvő, szak-képzett iparosokat.

Az állam törvényeiben és törvényes intézményeiben védelmezi az iparosok érdekeit, előmozdítja az egyes iparágak fejlődését, alkalmat ad újabbak föllendülésére tanácsos, segélyzéssel, munkával stb. A közönség figyelme és oltalma a hazai ipar felé irányul; kezdjük nagyra becsülni honi ipari termékeinket, óvakodunk a külfölditől, hogy a mi iparosaink megéltetését, megelégedését biztosíthassuk. Ennek a kö-zös hatásnak tulajdonítható, hogy hazánk iparos osztálya tekintélylyé lett és súlya döntő az államélet nem egy részében.

Iparosaink érdeklődéssel és czéltudatosan pártolják, mozdítják elő az iparos tanulók kiképzését, mert jól tudják, hogy a kor és idő szelleme művelt iparosokat követel, ha azt akarjuk, hogy a népek versenyében lépést tartva szerzett pozíciókat megtartsuk. Az önálló iparosok ha zafias buzgalmtól reméljük, hogy az állam védelmezése és segélyzése alatt országos lendületű iparosoktatásunk szellemi, erkölcsi s anyagi tekintetben is gyümölcsözővé lesz. Tőlük reméljük nagy részben, hogy iparos tanulóink megszelidüljenek, szerény magaviseletű, jó erkölcsű és szorgalmas tanulókká váljanak, kik több érzéket tanúsítatván a szelidség iránt, annak a tudatával ismerjék meg iparágukat, hogy ők is a nemzet nagyszámu tanuló ifjúságát képezik. Törekedjenek arra, hogy majdan a nemzeti életben általános ismeretükkel, erkölcsös életükkel, művelt emberhez méltó magaviseletükkel s különösen önképzésükkel a hazának, közönségnek javára szolgálva, annak érdemes és elismert tagjai lehessenek.

Az iparos, fölszabadult ifjuság minél inkább törekszik ezekre, annál több intelligenciát áruel, annál inkább előmozdítja anyagi javát s annál nagyobb köz-elismerésben javesül.

Mily szép, mily lélekiemelő látni a hol iparos ifjúságunk mestereivel együtt a jó, szép és nemes iránt érdeklődik. Az egyes-ülési eszmét művelt lelkekél, jó szívével szolgálja s tömörülésével társainak és sokszor önmagának szolgál, mert jól tudja, hogy a sors csapásai s az élet küzdelmei közt idegen támogatására nem számíthat. A művelt iparos jól tudja, hogy az egye-sülésben rejlik az erő s ennek szellemi és anyagi jótékony hatása kizsákmányolhatatlan; jól tudja, hogy egymás támogatása nélkül egy szerencsétlen sorsfordulat in-ségbe dönhetné a legszorgalmasabb iparos családot. S midőn e czéltől országszerte iparos segélyző egyesületek alakulnak, egy-uttal annak a tudatában is teszik ezt, hogy az anyagi czélok! szellemi eszközökkel érhessek el. A segélyző egyesületek körében önképző-körök, felolvasások s különösen dalegyesületek is megérnek. Így segítik elő egymás művelődését, szellemi fejlődését s lesznek ez által támogatói a segélyző egyesületeknek, hogy azok vagyonban gyarapodva, annál többet tehessenek szegényebb, csapás által sújtott társukért!

Igy elgondolva iparos osztályunk szel-lemi és anyagi érdekeit: sajnáattal látjuk, hogy helybeli iparosaink szellemi és anyagi édekének előmozdítása érdekében még mindig hiányzik egy oly egyesület, melyben az említett czélokát szolgálhatnák. Vá-ro-sunkban nagy számu iparos és iparos se-géd üzi mesterségét; fejlesztésk, érvénye-sítsék az egyesülés eszméjét. Alakítsanak iparos kört a szellemi fejlődés és segély-zés eszméjétől vezeltetve; ennek kebelé-ben egy iparos dalkör mily fontos szolgál-atot tehetne a szív és kedély nemesítésének s a hazafias érzelem fokozásának, terjesztésének. Téli időszakban városunk intelli-gens eleme felolvasásaival, az iparos dal-kör pedig szerény igényű fellépésével gyak-ran szerezhethetne egy kis jövedelmet a segélyző alaphoz, melylyel hamar és kellő mértékben segíthetnének önmagukon.

Próbálják meg; felolvasót, s ha kell, zeneileg képzett karnagyot is találunk nem egyet; hisszük, hogy a művelt társadalom egy tagja sem tagadja meg közreműködését, ha felhivatik a közügy érdekében való szolgálatra.

Helybeli és vidéki iparosaink figyelmet tehát felhívjuk az eszme megtestesítésére, legyenek eszközölői ezáltal a saját jólé-tük, előrehaladásuk s művelődésük előbbre-vitelének.

A roncsoló toroklob.

A roncsoló toroklob városunkban és vidékünkön noha szórványosan, de szedi a'dozatait. Időszertűnek tartjuk, tehát olvasó közönségünk figyelmét felhívni dr. Bors Lajo: fővárosi specialista orvosnak lapunkhoz beküldött »Hogyan védjük gyermekeinket a difteritis ellen« czimű fitzetére. Ára 50 kr. Kapható Fischel Fülöp könyvkereskedésében Csáktornyan. Egyuttal a szülők számára addig is, míg meghozatják ezt a hasznos könyvet, egyet más közlünk belőle. Talán sikerül néhány apró teremtes életét megmentenünk!

A roncsoló toroklob (difteritis) úgy szórványosan, valamint járványszerűleg lép fel. A megbetegedések száma az ősz beáll-tával gyarapodik és így folytatódik aprilis hó végeig sok ezerre menő áldozatot kö-vetelve.

A difteritis, valamint az ennek követ-keztében beálló halálozás leginkább 5 éven aluli gyermekeknél fordul elő, azután az 5—12 életéveiben levőket támadja meg, de kisebb halálozási arányban, az előrehala-dottabb korukat nagyobbára elkerüli a betegség.

A gyermekek testalkata, faja, neme semmiféle befolyással sincs a betegség gyar-koriságára és lefolyására, csakhogy azon gyermekek, kik többszöri gége vagy torok-gyulladásban szenvedtek, sokkal inkább van-nak a difteritisnek kitéve, mint az amugy is egészséges gyermekek. A difteritis külön-nösen és leginkább a levegőben létező difteritis csír (mérge anyag) által idéztetik elő, a mely csir egy úgy található a hercegek palotáiban, mint a koldus hajlékában, az elől gyermekeinket nem óvhatjuk meg.

A fertőzés belégzés által történik, mely alkalommal a mérgecsir a szájüreg kiállóbb pontjaira, mint a manduláknál, a nyelvcsapra, a garat hátsó falára tapad és az ott netalán sérült nyálkhartyát megfertözi (inficiálja); de az orr nyálkhartyájára is tapadhat.

Tapasztalati tény az, hogy a roncsoló-toroklobnak leginkább olyan gyermekek vannak kitéve, kik meghűlés folytán gyakori gége és torokgyulladást állottak ki, mert ily esetekben a nyálkhartyát védő lepel, legtöbbszörire tönkre megy s csak hosszabb idő múlva képződik újra.

Ha pedig a száj ürben lévő képletek (Organumok) egymásután többszöri meghű-lés után megbetegedtek, úgy védőleplük vagy egyáltalán nem, vagy csak részben képződhetik újból, úgy, hogy e helyek ke-vésbbé lesznek képesek ellentálni a difteritis csír mérgező anyagának, sőt annak a fer-tőzésre legalkalmasabb talajul szolgálnak.

A difteritis csírral való fertőzés tehát csak is úgy képzeltető, hogy arra a szájüreg nyálkhartyája különösen hajlamosítva van (dispositio) tehát, ha az orr és szájüreg

nyálkahártyája ép, egészséges, a difteritis csírral való egyszerű érintkezés folytán difteritikus fertőzés nem történhetik.

Ép ugy csök utján csak az esetre vihethető át difteritis. ha ennek mérgező anyaga nem egészséges nyálkahártyára talál.

A difteritis kezdő tünetei, mint a hőemelkedés, a bággyadság, a hányási inger, vagy maga a hányás a difteritis fertőzésre nem irányadók, annak jelenlétét még nem határozzák meg, mert ugyanily tünetekkel jelentkeznek más gyermekbetegségek is, mint a kanyaró, a vörheny, a gyhártyalob, sőt a közönséges gyomorhurut is idézhetelő hasonló tüneteket gyermekeknél.

Azért tehát a difteritis megállapítására egyetlen ismertető jel csak a szájrégben fellépő és látható elválasztások lehetnek.

A gyermek, a ki még este látszólag egészséges és vig kedvű volt, nagy foku hőséggel ébred, többször kér vizet, nyugtalan, hányási inger gyöttri vagy beáll a hányás és kihányja gyomornyálkával vagy epével kevert, meg nem emésztett ételmaradékokat.

Nyelési nehézség még nem állott be; a nyelés nem is fájdalmas, a beszélni még nem tudó gyermek nem panaszkodhatván, részvétlenül, bággyadtan fekszik.

A gondos anya feladata ilyenkor, azonnal a gyermek szájába tekinteni; mely esetben a mandulákat élénk vöröseknek, a nyelvcsapot duzzadt, dagadtak fogja látni, sőt ezeken esetleg már fehér pontocskákat is találhat.

Igy az anya a betegség félszét már is megtalálva, nem fog késmi a gyermek orvoslásával. Szomorú következményei vannak azonban, ha az anya, látva, a hányadékok önmagát és hozzátartozóit azzal iparkodik hogy ugymond „a gyermekem csak gyomrát rontotta el hisz látjátok a meg nem emésztett ételmaradékokat.

Ily anyák természetesen nem is gondolnak arra, hogy a gyermek szájrégét megvizsgálják, azt hiszik, hogy önmaguk is elhárítják az előtűnik csekélynek tetsző bajt mindenféle házi szert használnak, de végre is ezek nem hozván meg a várt eredményt, maga az anya fordul az orvoshoz tanácsért.

Ezen anyák mindig azt izenik az orvosnak, hogy jöjjön rögtön, mert gyermekök hirtelen nagyon beteg lett, az eddig történetéről az orvosnak senki sem tesz említést.

Hány esetben oka az anya saját gyermeke halálának tapasztalatlanságánál és tudatlan hanyagságánál fogva.

Mint hogy a difteritis sohasem lép fel hirtelen, nem bírom eléggé az anyák szívére kötni, hogy az esetre, ha gyermekükön hőemelkedés, hányiger vagy bággyadság nátha tüneteit veszi észre, ha nagyobb gyermekek főfájásról vagy torokfájásról panaszkodnak, haladéktalanul és alaposan vegyék szemügyre a szájréget.

A szájrégben egyes helyek, élénkebb vörös volta vagy duzzadása a nyelvcsapon vagy a mandulákon netán látható sárgásfeke te pontocskák azonban nem jelentik minden esetben a legkedvezőtlenebb állapotot a gyermekekre nézve, ez csak kezdetleges, legkisebb foka a difteritisnek, a gyors orvosi segítségére néhány nap alatt teljesen megjavulhat: elhanyagolása esetén azonban ép oly rövid idő alatt a difteritis legsúlyosabb alakjához vezethet s ez által a gyermek halálát előidézheti.

Miután a fertőzés leginkább a levegőben szállongó difteritis csír belégzése folytán jön létre, a sikeres védekezés első sorban abban fog állani, hogy a szájrég ápolására kiváló gondot kell fordítani, továbbá, hogy azt naponkint alaposan megtekintjük.

1. A szájrég gondozás abban áll, hogy

a 4 éven alóli gyermekeknek száját minden étkezés után egy három (3%) sósvízbe mártott tiszta vászondarabkával kimossuk, idősebb gyermekek pedig kiöblitük.

2. A gyermek fogait gyakran meg kell vizsgálnunk, mert beteg fogak a szájrég egészséges voltára nagy befolyás-sal bírnak. Így éles fogak megkarcolhatják a nyálkahártyát és ez által sebet ütnek rajta.

3. A szájrég megtekintése a következő módon történik: Valaki a gyermeket ölebe veszi s vele ablakkal szemben foglal helyet. Az anya egy kissé elő és lefelé tekintő arcával a gyermek elé áll, tehát háttal az ablak felé. A gyermek száját felnyitítja s most legelőbb a poták belső felszínét vizsgálja meg akkép, hogy azokat a jobb kezében levő kávéskanál nyelvélvel oldalt és kifelé tolja.

A szájrég hátsó részének megtekintése előtt meghagyjuk a gyermeknek, hogy 2-3-szor egymásután és hangosan az „A” betűt ejtse ki: e közben az anya a kávéskanál nyelvélvel a nyelv előrészt mérsékletesen lenyomja, ezáltal a szájréget alaposan megtekintheti. Először felfelé tekint s megnézi a kemény szájpaddalt, ezt egyenletes halványveresnek fogja látni, azután előbbre a rózsaszínű lágy szájpaddalt az ugyanoly színű alacsony nyelvcsapot látjuk; két oldalt a kevésbé kiugró, érdes feletti halványvörös mandulákat; a nyelvcsap mögött pedig a halványvörös garatfalat, a melyen néha kis sárgás nyálkamirigyek is vannak. Ekkép kell a szájréget minden reggel mosdás után megtekintni, mindenesetre reggelizés előtt; mert ezután a nyálkahártyához netán tapadt zsemlemorzsa vagy tej fölé igen kiemelten tévedésekre szolgálhatnak okot.

6. A legbiztosabb védelmet a következő eljárás szolgáltatja: a gyermek szájrégét száraz tölglyafakéregből készült oldattal, a melyhez egy kevés tiszta spiritust adunk, 3-szor naponta mossuk, illetőleg gargalizáltatjuk.

(Az oldat készítését alább leirom).

Legbiztosabbnak mondtam e védekezést azért, mert orvosi gyakorlatomban száz meg száz esetben azt tapasztaltam, hogy a fertőzés, a szájrégnek ezen oldattal való kimosása, illetőleg gargalizálása után, még ott is a legrikkább esetekben fordult elő a hol a gyermekek egy difteritisben megbetegedett gyermekkel több napig egy és ugyanazon kis szobában együtt voltak.

Az oldatot következőképen kell készíteni: $\frac{1}{4}$ kilogramm (250 gramm) száraz tölglyfa kérget (héját) 2 liter hideg vízzel keverve forralunk fel, azután néhány (3-4) órára száraz helyre téve állani hagyjuk, a folyadékot azután egy másik üvegedénybe öntjük a csapadék nélkül, ehhez 100 gramm tiszta bórszeszt (96°-os abszolút alkoholt) adunk s ezzel a folyadékot jól összerázzuk.

Az oldat ezek után már használható. Járvány idejében $\frac{1}{2}$ pohár vízbe 2 evőkanálnyit öntök a folyadékból és meghagyom, hogy ezzel naponta 3-szor gargalizájanak a gyermekek vagy kisebbeknél kimosatni; előbb azonban mindenkor sósvízbe ($\frac{1}{4}$ kávéskanál só téve egy pohár vízbe) kell a szájréget kiöblíteni.

Olyan gyermekek szájrégét, a kik még gargalizálni nem képesek, ezen oldatba (előbb sósvízbe, azután tölglyfa kéreg-spiritust oldatba) mártott s azután kissé kicsavart tiszta vászondarabokkal mossuk ki illetve töröljük ki napjában 3-szor.

Ha nincs járvány, a sósvízet nem kell használni, elegendő a tölglyafakéregből készült oldat.

Azon gyermekek, a kiket a difteritis beteg gyermektől nem lehet elkülöníteni (szegénység miatt) nappal 4-szer, éjjel 1-szer gargalizálnak, mert meglehetőleg egy ezek, habár látszólag egészségesek, a difteritis csírt magukban hordják már.

Általános óvintézkedési szabályok:

1. A gyermekeket az időjárás behatásai ellen edzeni kell az által, hogy hideg mosás-okhoz (kezdetben langyos, később hűvös vízzel) szoktatjuk.

2. Hűvös vagy nedves időjárás alkalmával a gyermekek lehetőleg szobában tartassanak, ha ez lehetetlen, a szabadban a száj és orr előtt kendőt tartssanak; kisebb gyermekek pedig sűrű fátyolt kapjanak.

3. A gyermek arcát, ha alszik, mindenkor tüllel takarjuk be.

4. Figyelmeztetem az anyákat azon veszélyre, a melynek gyermekét kiteszi akkor, ha akár rokoni vagy emberbaráti szeretetből valamely difteritis beteg gyermeket meglátogat.

5. Figyelmeztetem továbbá, hogy a difteritisben elhalt gyermek holttestét ne nézze meg és ennek temetésére ne menjen el.

6. Az esetre, ha egy gyermek difteritisben meghalt, rögtön izzó szénre fakátrányt téve a szobában helyezték el. 5 napon át a szobát légmentesen elzárva; abban 5 napon át hosszabb ideig senki se tartózkodjék.

7. Azon ruhaneműket, a melyeket a difteritis beteg gyermek használt, vagy a melyeket tisztogatás céljából használtak, három ízben 5 százalékos Carbololdatba kell kimosni és azután néhány napon át a szabadban hagyni.

Dr. Bors Lajos.

Különfélék.

— *Szilver* estéjén Csáktornyaán a Hattyu vendéglő disztermében sikerült mulatságot rendezett a korcsolya egyesület. Nem volt jelen nagyszámú, de válogatott és jövedű közönség, mely jóval éjfélutánig vidám hangulatban együtt maradt. A fiataloknak a táncból is bőven kijutott.

— *Magyar recitátor* Csáktornyaán. Anyos László, aki előzőleg Z. Egerszegen és A. Lendván lépett fel, e hó 6-ikén a csáktornyai áll. tanítóképző-intézetben és polgári iskolában mutatta be művészetét. Anyos kitűnő szavalatai és felolvasása könnyeket csaltak ki a hallgatóság szeméből, majd a vig darabok megnevetelték őket. Csáktornyáról Kanizsára távozott az ügyes recitátor. Kár, hogy a nagyközönség nem hallhatta előadásait, mely ritka műélvezettől fosztotta meg magát.

— *Meghívó*. A csáktornyai korcsolyázó egyesület 1893. évi február hó 1-én a „Hattyu” szálló disztermében zártkörű táncestetélyt rendez. Belső díj: személyenkint 1 frt, családjegyi 3 frt. Kezdeté estli 8 óraker.

— *Perlakról* írják, hogy ott a m. hó 27-én megejtett választás folytán Tóth László helyébe Spitzer József perlaki lakos 26 szavazattöbbséggel megyei bizottsági taggá választatott meg.

A világtól elzárva. Az erős havazás és a zord északi szél 5 napra ismét elzárta bennünket a világtól. Öt napon át sem újságot, sem levelet nem kaptunk a fővárosból, sem a szomszéd megyékből. A vonatok rendetlenül, hőekkel közlekedtek és csakis Nagy Kanizsával és a közelebb eső vidékkel volt összeköttetésünk. Az ukki és zágoriai vonatokkal, egy-két órai késést leszámítva, kevesebb baj volt. E hó 6-ikán kaptuk meg néhány lapnak 4-iki számát Bécsen és Prágerhofon keresztül A Buda-

Ladislav V. (1445—1457) bil je vezda stopram 12 let star, i ravnateljstvu Ulrika Czilley predani. Cillej hlepil je za vladanjem, i kakti jalnom čovėku, občno ljubljene Hunjadi a, bilo mu je trn na oki. Trsil se je anda nad tim, da njega kralju, za hlepečega na tronuš, i kakti prodavca domovine predavstavi. Mladoga kralja pokvaril je na toliko, da je već i na otajno zaklanje Hunjadija privoljil. Medtemtoga Mahomed II. predobibši Konstantinopolj, grozil se je magjarskom orsagu. Hunjadi i vezda kakti angel čuvar proti 200 jezer turske vojske išel je. Pri Nándorfehérváru s vitežkim fratrom Janošom Kapistran vojsku tursku na ništar je spravil. Pri ovoj bitki pripetil se je jeden znameniti dogodjaj. — Jeden Turčin najmre, plazil je na stěnu tvrđjave, gde je hotel tursku zastavu rateknuti. Spazil je ipak to jeden vitez grada, — Titus Dugović, — nahrpiti tam, da porine Turčina dolji. Nego se je i Turčin ne prebojal tenje svoje. Nato Dugović nemareti za živlene svoje, prime ga zrukami križ, i zjednim mahom hiti njega i sebe vu glublinjavu. Za 20 danov po ovoj bitki, vumrl je Hunjadi vu naručaju Kapistrana v Zimonju. Nad smrtju Hunjadija žalostil se je vsaki, samo jeden je bil, koj se je raduval. Ov jedini bil je zločestoga duha Cillej. Kada bi pak dva sine Hunjadijeve Ladislava i Matiaša zaklati hotel, po prvo imenovanomu, bil je rascėpan. Zbog toga da' je kralj Ladislavu Hunjadi, — glavu odseći. Premda je Jalzabeta, materi Ladislava za oprošćenje proseđoj s prisegom potvrđjaval, da sin jeni zbog zaklanja Cillejovog bantuvan nebude. Ži dover (derač, Schinder) tri krat je vudril na vrat Ladislava, prez da bi ga preseći mogel. Kraj mu je hotel već i oprošiti, nego Gara kamenitoga srđca nador, megne krvniku, da naj pokuša i četvrti krat, za čim je i on preminul. Nečturna mati vćinila je vezda vse, samo da se zbog

ovog krvoločnog čina nad kraljem fanti. Iz tog zroka pribavila si je 40 jezer veliku vojsku, spomođjom brata Szilágyi a. Videći to kralj, pobegel je vu Prag, kam je sobom i Matiaša odpeljal. Za leto dan vumrl je ovdi ipak uprav on dan, na kojem je za stran sina Jalzabete s prisegom milošću obećal.

Matiaš. (1458—1490) Po smrti Ladislava V. držalo se je spraviš e vu Budimu gledeć izebranja kralja. Gara i drugi vilikaši od Matiaša nikaj nisu hoteli znati. Na to dal je Szilágyi na smrznjenem Dunaju za boj pripravno stojećim vojnikom znamenje, i eto pucal je glas iz 40 jezer griah: „Eljen Mátyás király“ (Živio kralj Matias). Bogue su na to neprpravni vilikaši prepustili se proti staviti izebiranju Matiaša. Kralj Matias pridržan bil je i vezda vu Českom orsagu, i zato zebzano bilo je zmožno posaničtvo po njega vu Prag, odkud je (zvelikom ođičenosijem k domu sprevođjen bil. — Narod Magjarski z neizmernom kričom veselja pozdravil je vrednoga potomka od zmožnoga Januša Hunjadi: Matias je samo 15 let bil star, kada je na tronuš stupil, — i zato mu se za ravnatelja na p t let postavil vujec Mihaly Szilágyi. Kada bil bil Giškr preobladal od Fridrika III., s kupil je takaj i korunu Magjarsku, s kojom se je zatim vu Székesfehérváru korunil. Po nagovaranju rimskoga pape, vlastit m svojim tastom Podjebradom, kraljem českim i glasovitim Husitah vodjom, tabora je vodil. od kojega je predobil Moravska i Šlezku. Nedovršivši ov tabor tak rekuć, — počel ga je opet Fridrik iznimirati, kojega je ipak vnogo novac stalo, da si mira kupi. Znameniti je još on tabor, kojega je proti dvem turskim silam vodil. Jednoga izmed ovih, koji je već tija do Zalaške varmegije dospel, navladal je sam Matias kralj. Drugoga, koj je na Erdeljsku vudril pri Kenyérmező, spravil je na ništar Stefan Batory, vojvoda Erdeljski i Pavel Kinizi, ban Temeša. Posledaji koj se za magjarskoga Samona nazivati more, ob daren je bil z neizmernom jakostju. Za

mlada bil je detić mlinarski. Kamena mlinarska linskoga držal je vu jedni ruki, a z drugom ga je klepal. S prilikom zadobljene bitke pri Kenyérmező obslužavali su Magjari velike gosti, 30 jezer mrtvoga tela Turčinah ležalo je na licu bitke.

KAJ JE NOVOGA ?

Novi kardinali.

Iz Rima javljaju, da bude papa vu tajuom konsistoriju od 16 januara imenuval vu vsem 15 kardinalah. Imenovani budu: Galimberti, Di Pietro, Persico, Mocenni, Malagola, Guarino i jezavit Andrija Stein, bacher vu Rimu; iski primas Mihajlo Logue, nadbiškup Vestminsterski Erbert Vaughan, kuez primas magjarski Kološ Vaszary, nadbiškup sevillski Benito Sanc, nadbiškup ronenski Thomas, nadbiškup turski Meignan, nadbiškup kolinski Krementz i biškup vratislavski Kopp. Papiuski poslaniki, koji budu novim kardinalom donesli bare: imenovani su: sa bečkog nuncija Galimbertia njegov brat Msgr. Maurizio Galimberti, za primasa Vaszarya Msgr. Vilpert, a za frančekze kardinala Msgr. Taruassi, uditore bečke nucciature.

Plaća ministra prezeša.

Minister prezeš, g. dr. A. Weckerle, ujedno je minister financijah, ter bi poleg plaće ministra prezeša pripadala plaća ministra financijah. Gosp. Weckerle ipak je očtoval, da se kak i njegovi predčastuici zadovolen je sa plaćom ministra-prezeša, koja iznosi i to plaća 24.000 forinti, stroški reprezentacije 12.000 for.

Londonska megla.

Prešestnu srđiu opet je jenkrat glasovita englezka megla zavila London vu neprozirnu koprena. Stopram poldan, kad je sunce stajalo vu zenitu, komaj da se je vu vualicah nekaj videlo. Čeli den moral je po vualicah greti palju. I vu kanalu la Manche

Hemučevce onda, zatim i Čukovec,
A na zadnje dojde selo Oporovec.

* * *

Sad pak dođu fare, koje same stoje,
Nikakova sela pod nje se nebroje,
Miesta najmre, koja za se jednu faru
Čine, koja novu, koja opet staru.
Dve izmed njih jesu tak nazvane stare.
Dočim tri tu stoje, kakti nove fare.
Izmed njih je prva (po ređu deveta)
Legrad fara, stara na stotine lieta.
Tu je nad oltarom presveta Trojica,
Pred kum Kerubini padaju na lica.
Katolikah v-miestu ima — kak se piše:
Tri jezer sigurno, ako ne i više.

* * *

Druga stara fara — (deseta v računju)
Vidovec se zove. Onde nosi krunu
Patronatstva cirkve sveti Vid, koj muke
Strašne je podnesel od poganske ruke.
Miesto za se broji dušah — tak bi reko:
Dve jezer i koju stotinu još preko.

* * *

Jednajstu želi pisati mi ruka
Kottoribu, punu poštenoga puka.

Čéprem fara nova, al je velko miesto,
Putujuć okolo, bil sem onde često.
Nad oltarom v cirkvi prostranj zadosti,
Kip je Majke bošje sedmero žalosti.
Četiri jezer duš, svaki v svojoj hiži
Žive tu pošteno. Bog je sve prekrizi!

* * *

Dubrava dvanajsta, predzadnja sad stupj,
Za se jedna fara, miesto liepo skupa.
Svetoj Margareti j' cirkva posvećena,
Koje turen lipi stvar je dragocena,
Jer mi baš na pamet došlo v ovom času,
Dubravski da zvoni, su na velkem glasu.
Trgovina z-drevom, glasovita v-svietu
Ovde se nahadja; moreš videt četu
Delavcev pri Dravi, mrviljam na spodobu,
Kak u red postavljaju drvenu robu.
I ta fara dušah na jezera broji,
Kojih gospodarstvo dosta dobro stoji.

* * *

Trinajsta i zadnja Goričan sad fara
Dojde, koja valjda već se na me kara,
Da ju tako dugo nisam hotel vzeti,
Ter već iz početka vred ostalih deti,
Ali za to obraz kazati srditi
Vredno ni, jer netko mora zadnji biti.
Goričan je anda sto tri lieta stara,
Z-jednog sela sastojča nova fara,

Gde za cirkvu, svetog Lenharda su vzeli,
Vselu gor v kapelu pak Florjana ždeli,
Komu, jer od ogauja, patronu našlavu,
Od svakog Florjanovog drže oktavu,
I kroz osam dni putuju k-kapelici,
Domaći i stranjski molit, k-večernici.
Selo dosta velko i prek tri hiljade.
Katoličkih dušah sigurno imade.
Kak je sada? Neznam. Ali erdegata,
Negda sem se onde fest nagazil blata.
Zemlje su tam dobre, moći j'aitka steći,
Puk je tam u obće dost dobro stojeći.

* * *

To je dragi stevci Medjimurje celo,
Tu nije zpušćeno baš nit jedno selo.
Iz patronov cirkve lahko je zeznati,
Gde i kada će se prošćenje držati;
Onog dana more svaki tam oditi,
Kuma ili kumu liepo pohoditi! —
Ja pak svakom ovde pojedinom selu
Žemljim z-srđca novu godinu veselu!
Ter sad završujem, želeć vam od ovog
Pak kroz vrijeme svo do drugog leta; novog,
Dobro sve i sreću, te tim dal sem znamer,
Medjimurski puk, da čvrsto ljubim. Amer.

Em. Kollay.

-obdalu je takove megla, da su se kod Dun-
genessa nasukala tri velika damsifa i više
jedenjačah.

Pucki popis ciganah.

Magjarski ministar unutarnjih poslova
odredil je, da se 31. januara 1893. u svojoj
Magjarskoj obavljaju „pucki popis“ ciganah.
Popis budu obavile upravne oblasti. Pre-
radnje su već učinjene.

Orijaški tunel.

Za kratko vreme spajal bude orijaški
tunel obojeva susedne varoše Njujork i
Brooklin. Augustin Corbin, prezes željez-
ničke Long Irland Company, kani najpre
sagraditi tunel pod East Riverum, koji bi
imel promjer od 26 stopah, a dužinu od
6030 stopah. Geološka iztraga dokazala, da
se bude tunel kopal tvrdim kamenom, čemu
bude treba dve ljeti. Promet u tunelu
obavljala bude električna željeznica. Stroški
za kopanje tunela i izgradnju željeznice ra-
čunaju se na 3 milijuna dolarah.

Opet kolera.

Vu Budimpešti opet se je pojavila ko-
lera ter je 26. decembra bilo 9 betežnih. —
I u Hamburgu bili su dva novi slučaj. —
I u Oseka javljaju 25. decembra, da je on-
di 22. decembra zbatežal težak Stojan Gjuric
i da je vumrl.

Vtopili su se.

Iz Jassija javljaju o nesreći jednoga
broda. Grčki brod „Elpis“ nakladjen ječ
menom, potonul je pred trimi dnevi u
noći kod Mangalije, na bugarskoj obali.
Morje je bilo vanredno nemirno. Vtopili su
se kapetan i pet mornarova.

Dvoboji.

Iz Trsta javljaju: Včera su se na
austrijskom području pri talijanskoj gra-
nici pobili na sablje književnik Usigli, uređ-
nik novinah „Gazetta di Venezia“ i trgovac
Sarfatti, ter su obojeva ranjeni. — Kak se
javlja iz Nizze, bil je ovih dneva u Monte
Carlu dvoboj, koj se je dokončal smrtjom
jednoga dvobojnika. Zaradi nekakvog po-
rečkanja pobili su se ruski grof Peter Ro-
manov i jedan Amerikanec Brockleyn, ter je
Romanov prebodjen ostal mrtve.

Najduži most na svetu.

Nezavršena je gradnja željez-
ničkog mosta prek vode Ohio pri mjestu
Kairo u okrugu Illinois. To je najduži
most na svetu, za 10 metova duži od Tory
mosta. Željezna konstrukcija duga je 3218
metova, nego sa rampama skupa i dervenim
ode'om dugo je 6234'4 metra. Most je
koštal 2,675,458 dolarah.

Novi penzi.

Službene novine vu Beču i Budimpešti
dale su na znanje naredbe ministarova finan-
cijah, kojimi se odredjuje, da su od 1. ja-
nnara 1893. vse orsačke i druge blagajne
(kase) dužne po zakonu od 2. augusta 1892.
primati novi penz za platež. Do vezda se
dakaž vu promet stavljeni samo zlatni pe-
nezi po 20 krunah, ali se hoće već vu
januaru početi s izdavanjem i ostalih penz.
Ministerijalska naredba pažljivo čini naro-
čito, da se moreju vsa plaćanja, koja se po

zakonu imadu podavati vu austrijskoj
vrédnosti, plaćati i vu novih penzih krun-
ske vrédnosti, računajuć pri tom 20 krunah sa
10 forinti a. vr., 10 krunah sa 5 forinti, 1
krunu sa 50 krajcarova a. vr., komad po 20
fillérova sa 10 krajcara a. vr., komad po 10
fillérova sa 5 kr., komad po 2 filléra sa 1
kraj, i komad po 1 fillér sa pol krajcara.
Vu privatnom prometu nije nigdo dužen
prijeti više od 50 krunah ili 25 foriote, vu
srebernih krunah, — za tim nije dužen pri-
jeti više od 10 krunah ili 5 forinti vu novcu
od nikela i više od 1 kruna ili 50 krajcarova
vu penzazu od bronca. Javne blagaje (kase)
dužne su primati sreberne kruna neograni-
čeno, a penze od nikela i bronca do visine
od 10 krunah.

Gladovanje vu Rusiji.

Iz Petrograda javljaju, da se je vu Ru-
siji na novo pojavil glad i da se ljudstvo
neklih gubernijah nahadja vu siromaskom sta-
lišu. Plemićki maršal Tuulske gubernije grof
Bobrinski opisuje vu novinah uprav strahov-
vite opise stanja, vu kom se nahadjaju muži
poljodjelavci vu njegovom kraju. Oni nemaju
nikaj jesti niti čim kuriti. Oni živiju vezda
vu kolibah, kojim su zežgali krove, da se
moreju ureti. Zbog toga narod na čopore
pogiblje od vsake fele betegov. Nesreća je
ljetos gorša od lanske, ar vezda menjkaju
vse pričuve. Stoga je i pomoć težeža, ar te
išće puno više aldoova. — 200 jezer ljudih
vezda već gladuje. —

Ogromna riba.

Vu blizini Gyönös kod Gjura vlovil
je pred božicom ribar (halas) Herković
Ludvik ogromnog mosuna ribu (Hausen).
Herković i dva njegvi pomočnici halasili su
mrežom, ali nisu bili mogućci mrežu izvléc
iz vode. Malo za tim pokazala se je med
čunu ogromna morunova glava. Halasi su ju
zervsema pravilno preboli hrapunom ter s
vužeti (štriki) izveli vun. Istom onda su
opazili kakvog su orijaša vlovili. Ta riba
bila je 14 suhova duga, 8 i pol suhova de-
bela ter 332 kilograma težka. Takove ribe
nisu još ondi nigdar vlovili a ljudstvo varoša
Gjura genulo je na čopore na lice mēsta, da
vidi tu velika ribu.

Plaća prezeša sjedinjenih orsagova.

Prez s sjedinjenih orsagova severo-ame-
rikanskih dobiva na ljeto 10.000 funtih ster-
lingah plaće. Zvun toga daje mu orsag 1000
funtih na ljeto za privataog tajnika i 500
funtih za pomoćnog tajnika. — (Jeden funt
sterlinga je vu našem penzazu 12 for, 1 kr.)
— K njegovom dvoranstvu računaju se još:
šest pisarova, jeden upravitelj, jeden cere-
monier, jeden računista, pet vratarah (portašova),
jeden inžinir i jeden stražar. Ovi svi skupa
imaju plaću od 2500 funtih. Za izvanredne
izdatke ima prez s na ljeto na raspolaganje

1800 funti. Narod plaća anda prezešu na
četiri ljeta njegove uprave 75.360 funti
sterlingah (okolo 105.000 forinti vu naših
penzih).

Kradja na pošti.

Iz Arada javljaju sljedeće: Kariolui-
postarski odjel ovedšnje pošte otvoren je 28.
decembra 1892. v noći s foližnom ključom,
ter je vkradjena mala željezna blagajna
(kasa), vu kojoj se je nahadjalo 7 vu Aradu
predanih penzernih listova vu vrédnosti od
9961 forint.

Kratke novosti.

Iz Trsta javljaju: Po talijanskom
službenom izkazu dopeljano je vu Austro-
Magjarsku od 27. augusta do 1. novembra
1892. ljeta 223.832 hektolitra talijanskog
vina, pak kad bi hektoliter samo 10 forinti
koštal, iznosio bi to već svoiu od 2,238.320
forinti. — Vu Nju-Jorku vu Ameriki vlade
od božića takve ljuta zima, da se je već
vnoغو ljudih smrzlo. — Zamrzlo jezero. Ima
tomu već 8 dni kak se je smrzlo staro —
usovsko jezero (Atlauser See) vu Štajerskoj.
Led je kakti kristal čist i proziran, a kak
lada zima od 14 do 16 gradusova, biva led
vse to deblši — za skl'zaće prava milosta.
— Balaton se je takaj vu vsakdašnjih 16
do 18 gradošova velki zimi zmrzel tak,
da već počmu na njem se i na koli
voziti.

LOTERIJA.

Graz 31-ga decembra 1892.

45 30 35 22 4

Cena žitka. — Gabona arak.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	6	50
Zab	Zob	5	30
Rozs	Hrž	5	50
Kukuricza 6	Kuruza stari	4	70
uj	novi	4	50
Arpa	Ječmen	5	—
Fehér bab	Grah beli	5	—
Sárga	žuti	4	—
Vegyes	změšan	4	—

The Gresham

Pri »The Gresham« zvanom london-
skom društvo (vu Čakovcu je upravništvo
pri Graneru stacionaru), je moći život osi-
gurati. Tojest plati, gdo si hoće život osi-
gurati, po letu veku ili menšju svotu i to
polog toga, kak je gdo star i kak svotu hoće
da dobi, pak ako bi vumrl, herbom imenute
društvo zplati onu svotu, na koju je bil ist
osiguren, ili ako doživi n. pr. 15—20 let.
njemu daju istu svotu vu ruke. Tak je moći
život ženskah i decah osigurati. Ovo društvo
na svoje glavno upravništvo vu Budapeštu.

Elköltözés miatt áruimat

mélyen leszállított áron

árusítom.

Csakathurner S.

rőföskereskedő.

pesttel való összeköttetés megakadását főleg az okozta, hogy Boglár és Fonyód közötti vonat-összeütközés volt, melynek ki zárólag a rendkívüli heves szélvihar volt az oka. Ugyanis a rendes postavonat előtt öt percczel előbb elindult hóéke a Balaton partján egy kanyarultnál a hófuvatagban elakadt. A hóékek lévők azonnal alkalmazták az előírt vészjelzéseket, de a nagy füstben és hóviharban lehetetlen volt a hóéke után következő személyvonat vezetőjének észrevenni a bajt és így megtörtént az összeütközés. A vonat gépésze súlyosn és néhány utas könnyen megse rült. Felelősség — természetesen — senkit sem terhelt, mert a rendkívüli időjárás miatt ki volt zárva annak a lehetősége, hogy a hóéke után elindult vonat vezetője észrevehette volna a vészjelzéseket.

— **Csáktornyai keresk. kaszinó** elnöki tisztét, mint már lapunk előbbi számában írtuk, Hirschmann Adolf ur nemfogadta el, ennek következtében Kohn Arm n. Mózes Bernát és Benedik Béla választmányi tagok visszaléptek. Az új választás f. hó 1-én történt; elnökké Hirschmann Leó ur, a választmányba pedig Morandini Bálint, Rosenber Lajos és Wollák R. választottak meg.

— **Csáktornyai piaci helypénz** ló és szarvasmarha díjszabásnak 12 krról 20 krra való emelése tárgyában a város által benyújtott kérvényre vonatkozólag a megyei közgyűlés 15 krt ajánlott, a soproni kereskedelmi kamara azonban a többi megyei községek és városok idevonatkozó viszonyaira való tekintettel a 12 kros tétel meghagyását javasolta a miniszteriumnak.

— A csáktornyai önk. tűzoltó-egylet ma, vasárnap délután 3 órakor tartja rendes évi közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1.) Szónoki megnyitó, 2.) A parancsnok évi jelentése, 3.) zárszámadás, 4.) segély-egylet, 5.) leltár, 6.) költésgevetés, 7.) alelnök-választás, 8.) néhai Pecsornik János tiszteletbeli elnök emlékének jegyzőkönyvébe igatása, 9.) Tanácsvigalom megtartása január 21-én.

— A Muraközi Tiszti Önszegély-szövetkezet az alapsz. 14 § értelmében rendes évi közgyűlést f. január hó 22-én d. u. 3 órakor tartja a közs. elemi népiskolában a következő tárgysorozattal: 1.) elnöki jelentés, 2.) a felügyelő-bizottság jelentése, 3.) a számadások és mérleg helyben hagyása, 4.) a felügyelő-bizottságba egy rendes tag választása, 5.) indítványok, — melyre az üléstérvez tulajdonos t. tag urakat ezennel meghívja az elnöké.

— Kinevezés. Herboldy Alajos turcsiai ökl. tanító a királyi kiutalással föléltított állami elemi isk.ához r. tanítóvá nevezetett ki.

— Kinevezés. Cs es z n á k Miklós keszthelyi kir. aljárásbíró t. Felsége a nagy-kanizsai törvényszékhez bíróvá nevezte ki.

— Áthelyezés. Medsihrádszky Pál, helybeli kir. adótitst a nagy-kikindai adóhivatalhoz helyeztetett át.

— Eljegyzés. Wolf Károly belovári kereskedő jegyet váltott Kapronczáú Kesler Irma kisasszonnyal.

— Meghívó. A helybeli kereskedő ifjak önképző egylete ma d. u. 4 órakor rendes közgyűlést tart, melyre a t. tagok meghívatalnak.

— **Gárkői csáktornyai jeles magyar zenekara** e hó 8-án — vasárnap — este a „Hatyiú”-vendéglőben hangversenyt rendez. A zenekar tagjai kéri e helyen is a t. közönség szives pirtfogását. Mi is ajánljuk derék zenészeinket a t. közönség jóakarátába.

— Figyelmeztetés. A f. évi február hó 1-én megtartandó korcsolyázó-egyesületi tánc estélyre szóló meghívókat a rendező bizottság a napokban szétküldte. Ha valaki tévedésből meghívót nem kapott volna, de igényt tart reá, sziveskedjék Dr Krasovecz Ignác bizottsági elnökhöz fordulni.

— Meghívó. A zalamegyei fiatalaság, a létesítendő megyei árvaház-alap javára Zala-Egersegen 1893. évi január hó 14-én a „Zöldfa” szálloda nagytérében zalamegyei bált rendez. Belpéti díj: Személyjegy 3 frt, családjegy 7 frt, karzati 8 frt. Kezdeté esti 9 1/2 órakor.

— A bottornyai önk. tűzoltó-egylet megalakításának ünnepélyt mult hó 31-én tartotta. Az ünnepély igen fényesen sikerült — melyről bővebben jövő számunkban fogunk megemlékezni.

— **Meghülésekből** gyakran igen súlyos betegségek keletkezhetnek, ha kellő időben alkalmas szerek nem alkalmaztatnak. Mint rendkívül hathatós szer a 25 év óta Richter féle Horgony-Pain-Expeller név alatt forgalomba hozott bedörzsölés bizonyult Csúsz, köszvény, fejfájás stb. ellen gyakran már az egyszeri bedörzsölés elegendő a fájdalomk mellőzésére. Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölésnek egy háztartásban sem kellene hiányozni, már azért sem, mert majdnem minden gyógyszerárban kapható, 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben, tehát nagyon olcsó. Minthogy értékeltelen utánzatok is léteznek ajánlatos a vételnél kifejezetten: „Richter féle Horgony-Pain-Expeller” kényi

Irodalom.

(Az alant közölt művek kaphatók Fischel Fülöp könyvkereskedésében Csáktornyan.)

— Az én Ujságom ujví száma Pósa Lajos szerkesztésében, diszes kiállításban s változatos, gazdag tartalommal jelent meg. Sebők Zsigmond nyuliskolába vezeti a gyermekeket s mesél nekik nyuszikákról olyan bőbajosan, mintha valami kis tündértől hallotta volna. Herczeg Ferencz „Az új nevelő” című érdekes el. eszélést kezd meg. Tolnai Lajos, Endrődi Sándor, Tábori Róbert és Pósa bácsi gyönyörű elbes. élesekkel és versekkel kedveskednek a gyermekeknek. Az én Ujságomnak ez az első száma mintaképe annak, hogy miképpen kell a gyermekeknek írni. Ajánlani fölösleges, csak annyit mondunk: nézze meg ezt a számot mindenki, a kinek gyermeke van. Előfizetési ára negyedévre 1 frt. Előfizetési pénzek küldendők Az én Ujságom kiadóhivatalába.

— A Fővárosi Lapok-at, a magyar szépirodalom egyetlen közlönyét, olvasóink szives figyelmébe ajánljuk. A lap új szerkesztője: Szana Tamás vezetése alatt a legkiválóbb erők csoportosította maga körül, kik mindent elkövetnek, hogy a művelt magyar közönség igényeinek megfelelő, tartalmas, változatos, minden napi kérdésről gyorsan tájékoztató közlönyt teremtsenek. A lapnak újvíől kezdve minden vasárnap egy nagy ivre terjedő melléklete lesz, mely a divat, háztartás és sport köréből tartalmaz a legtöbbször illusztrációkkal kísért érdekes közleményeket. A „Fővárosi Lapok” előfizetési ára: 1 hónapra 1 frt 40 kr. negyedévre 4 frt. Mutatványszámot kívánatra szivesen küld a kiadóhivatal. Cím: Fővárosi Lapok kiadóhivatala Budapest.

CSARNOK.

Az én reményem.

Tűnjék le szerencsém
Gyönyörű napfénye
És boruljon rám az
Aggodalmak réje;
Lelkemből azért a
Remény nem tűnik el:
Mig tudok Istenhez
Szűz imát küldni fel.

Pártoljon el tőlem
Mindenik jó barát;
S éreztessé velem
A balsors vaskarát:
Lelkemből azért a
Remény nem tűnik el,
Mig tudok Istenhez
Szűz imát küldni fel.

Marja bár nevemet
A szennyes rágalom;
S az élet inségo
Terheljen útamon:
Lelkemből azért a
Remény nem tűnik el,
Mig tudok Istenhez
Szűz imát küldni fel.

Száz csapást mérjen rám
A kegyetlen végzet;
És pokol vagy vérpád
Legyen bár az élet:
Lelkemből azért a
Remény nem tűnik el
Mig tudok Istenhez
Szűz imát küldni fel.

Várossy Mihály.

VASUTI MENETREND

CSAKTORNYAN.

Indul	Napszaka	Óra	Perc	Gyors-pósta és-vegyesvonat
Kanizsa felé	Reggel	4	44	gyorsv.
"	Déiben	11	39	postav.
"	Éjjel	10	07	"
Pragerhof felé	Reggel	6	22	"
"	Délután	4	15	"
"	Éjjel	1	17	gyorsv.
Zágráb felé	Reggel	6	50	vegyesv.
"	Délután	4	20	"
Varaszdig	Este	10	17	"
"	Déiben	11	44	"
Egerszeg felé:	Reggel	5	00	"
"	Délután	5	00	"
Érkezik				
Kanizsa felől	Reggel	6	14	postav.
"	Délután	4	01	"
"	Éjjel	1	14	gyorsv.
Pragerhof felől	Reggel	4	41	"
"	Déiben	11	29	postav.
"	Éjjel	9	55	"
Zágráb felől	Reggel	4	31	vegyesv.
"	Dél előtt	11	17	"
"	Délután	3	59	"
"	Este	9	30	"
Egerszeg felől	Dél előtt	9	50	"
"	Este	9	49	"

NYILTÉR *

Plichta Béla urnak!

Vizi-Szt.-Györgyön.

Die Ursache unserer „Höfliche Bitte“ im Muraköz vom 25. Dezember 1892 ist von Anfang bis zum Ende reinste Wahrheit!

Ihre Antwort darauf vom 1. Jänner 1893 lässt sich leicht beurtheilen. Auf das darin vorkommende Wort „Hausfreund“ diene Ihnen folgendes:

Es ist Ihnen gut bekannt, dass bei uns jeder brave Mensch mit ächt edler ungarischer Gastfreundschaft aufgenommen wird. Dagegen wissen Sie aber auch sehr gut, dass falsche, hinterlistige und Charakterlose Individuen bei uns keinen Zutritt haben und auch von solchen Subjecten unsere Schwelle nicht beschmutzen lassen!

St.-Georgen, 2. Januar 1893.

Franz Meyer.

745.

Henneberg G. (cs. kir. udvariszállító) selyemgyára Zürichben, privátmegrendelőknek közvetlenül szállít fekete, fehér és szines selyemszöveteket, méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, csikos, koczázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és árnyalatban.) Minták postafordultával küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

FELELŐS SZERKESZTŐ
MARGITAI JOZSEF

S urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tične se zadržaja novisah, naj se pošiljaju na ime Margitai Jozeffa urednika vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

Kajžara Fischel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predplatna čena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i šal računaju.

na horvatskoj i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk. Izlazi svaki utijeden jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

Na početku novoga ljeta.

III.

Ako hoćemo, da budemo bolši, petreben nam je strah Božji, tojest potrebno je, da imamo navěk Boga pred očima, ter da ga se bojimo zbantuvati. Kad bi se vsaki čověk krććenik bojal Boga, kad bi navěk mislil na to, da Bog vse vidi i vse zna, nebi bilo toliko zločina vu narodu; nebi se den na den čitalo vu novinah i čulo za strašna uboistva, za razbojstva, krajeje i otimaćine. Drugo nam anda nepreostaje, već bojmo se Boga, ako hoćemo, da budemo bolšji, ako hoćemo, da nam bude bolje. Strah Božji — zapametite ovo dobro — početek je mudrosti.

IV.

Zapametite si i ovo: Treba da ste delavni. Tuži se vnogi na siromaštvo, a kad ga glediš, kak on trati svoje dane, naj se niti čuditi tomu, kaj ga bije nevolja: nije se čuditi, kaj mu na ognjišću negori ogenj, kaj mu se jadra hižica magnula, kaj mu glad muči ženu i dčecu, i kaj se opravljaju on i dčeca mu vu cankje i prnje. Ima ljudi — sila Božja ih ima — koji čeli den potratiju, a da nisu priskrbeli svojim delom prav niti prebijeni krajcar, krajcar. Kak nebi takov stradal? Neda Bog ležaku nego težaku, prav nam veli naše prirećje: Gos-

podin Bog dal ti je zdravu i bistru pamet, dal ti je zdrave ruke i noge, pak se posluži snjimi za svoju hasen. Vu znoju lica svoga hranil se budeš kruhom: rekel je gospodin Bog već prvomu čovėku vu raju. Kak su đenes veliki porezi (štibre), velike potreboće, a skupoać dosta velika: težko vse to za sebe i za svoju familiju namiče i najmarueši i najmarljiveši gospodar hiže, a kak bu stopram vse te namiril lenjak i nedelavec. Denes treba, dragi ljudi, znati delati i hoteti neprestance delati, ako čověk hoće da s pomoćum Božjom se obrani zlu, a skruhom hrani. I poljodelavec i vinogradar, i stoćar i vrtlar treba da zna svoj posel vu redu kak i vsaki majster opet svoju meštiju, ako hoće da mu se trud obilno naplati. Dendenes nije dosta samo kak god orati zemlju, kak god oprćkati gorice ili kaj god imati vu vrtu i sadnjaku, ili hraniti čim god kakvu smradnu i krzļjavu kravu vu štali. Dendenes se povaud vu senjimih ište čisto, ljepo, dobro hranjeno i veliko blago; denes vsaki rajši hoće kupiti pleminiti i izebrani sad (voće) nego kakvo goder prosto, kiseloo, stućeno voće (sad); denes vsaki želi dobra vina, a ne kiselice i panća; vsaki rajše kupuje ljepo povertelje, nego li kaj kakov drać, vsaki ra ši kupi čisto zrno žita, nego li kaj kakov drać, i nećistoću. Zato moji dragi poljodelavci vućite se iz knjig i od dobrih gospodarov,

koji su vu vašoj blizini, kak budete vu redu svoje zemlje orali, gnojili, vlačili, zasejavali i želi ili brali, tak isto vućite se blago (marhu) valjano gojiti, kupite si za pleme dobru kravu ili telicu, gledite, kak svoje blago valjani, spameteni gospodar čisti, dvori i hrani, pak i vi tak činite. I tak vsaki svoj posel vućite — kak sam rekel — od spametneših gospodarov.
(Drugi put konec.)

Poziv na predplatu.

Pokehdob se primiče konec ljeta, slobodni smo poštuwane naše predplatnike uljudno zamoliti, da izvole predplatu za buduće ljeto obnoviti i to vsikak čim predi ovoga ljeta, da se redovito, neprekinuto odpremanje novinah usmogne za dalje vurediti. Predplata, prosimo, nek nam se izvoli pripošljati izključivo poštanskimi naputnicami, koje su za to na s-hodneša, samo treba, da se na njih toćno oznaši adresa predplatnika.

Čena novinam „Muraköz-Medjimurje“ ostaie i za ljeto 1893. nepromenjena i to:

Na celo ljeto . . . 4 frt.
Na pol ljeta . . . 2 frt.
Na fertalj ljeta . . . 1 frt.

Predplata naj se pošilja na adresu:

Knjžara Fischel Filipova
vu Čakovcu.

Z A B A V A.

Cielo Medjimurje.

(Konec.)

b) Dolnje Medjimurje.

Dolnje Medjimurje sada mi je vzeti, Mislim, da sve imam dobro u pameti, Akoprem trideset jedno leto teće, Da onda živet nisam imal sreće, Ali za to poznam dolnji kotar celi Bolje nego gornji z-njegovimi seli. — Prelog anda prvi, jer je i najveća Fara, sđvemi seli na Dravi ležeća, Sveti Jakob patron velkog je oltara Ove farne cirkve, koju zagovara. Još su dve kapele, koju Prelog kinče: Štefan kralj i sveto Trojstvo tu se diće. Otok simo spada, gde se Preložćanci Zabavljaju večkrat z-dobremi si zvućci. Cirkovljani zatim, gde se na Lovreće Snesicam kupuju lepe bele peće.

Druga neka bude Subotica fara, Blažene Device velkog ma oltara. Sveti Križ sim spada s-cirkvom svetog Križa, To je grofov marof i družinska hiža.

Držimorec, zatim Jurčevac, Benkovec, Strelec, Podbrest, onda Štefanec, Palovec, Sad Orehovica, gde stoji kapela, Tu presveto Trojstvo dići fara ciela; Još je v-Vulariji kapelica mala, Jezusu trpećem tam se daje hvala.

Trećeg svetog Jurja pisati ću sada, S cirkvom farnom patron sveti Juraj vlada. Simo spadajućeg naj př Hodošana Napomenut hoću s-kapelum Ivana, Čehovec na ovim nek se vred uredi, Gde v-kapeli sveti Rok patronuš sedi. Hraććani, zatime Podnovo Dvorišće, Pustakovec, dolin Inkey ev, Turćišće, Zadnjić P i lavec posvud glasoviti, Gde je moći finog duhana dobiti.

Četvrta bu sveta Marija tu fara, Sto i dve godine baš je sada stara. Nad oltarom kip je, kak je v Nebo vzeta Blažena Devica Mati spasa svieta. V-Miestu je kapela na čast pušćeniku Svetom Pavlu mogućem zagovorniku. Z-dolnjem Mihaljevćem fara je podpuna, V kojem je kapela svetoga Antuna.

Podturen nek sada ide vreau peti, Patron farne cirkve tam je Martin sveti.

Miesta, ka pod faru spadaju, su troja: S-vica zmed njih je hiž najvećšeg broja, Miklavec je za njum glede velćine, Ferketinec mali zadnje miesto prime.

Belica je šesta, koje u rod staje, Fara je starinska — Bog zna od kad traje. Nad oltarom velikim, stoji tu kip svete Device Marije v-ivore neba vzete. Miesta, koja ovoy fari su pripala, To je Gardinovec i Dubrava mala.

Dekanovec sedmi, sto tri lieta stara, S-kipom svih Svetih sada dojde fara. Droja sela pod nju spadaju velika, Radi velćine prava su joj dika: Domašinec prvi spada — te bi reći — Od Novakovec, da je podosta veći.

V-Draćkovec putuju moje noge žurne, Gde iz daleć vidim na cirkvi dva turne. Sveti Rok se dići tu — čudesa tvori, Od svih stran su k-njemu velki zagovori; Processie simo putuju pobožne, Proseć, da pri Bogu zusti rieći možne. Sim pod faru spada Kraljevć, koj broji Do jezoro dušah — i kapela stoji U sredini sela liepo ogradjena, Koje je patrona sveta Magdalena.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az államkincstár végrehajthatóknak Mihalicz Benedek és tár-ai végrehajtást szenvedők elleni 144 frt 74 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék (a csáktornyai kir. járás írótság) területén lévő zalaújvári 94 tk. 445 hrsz. a. ingatlan 113 frt becsértékben; a zalaújvári 319 tk. 489 hrsz. 127 frt becsértékben és zalaújvári 320 tk. 503 hrsz. a. ingatlan 95 frt becsértékben az árverést ezennel megállapított kikiáltásiárban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlan az 1893. évi január hó 26-án délelőt 10 órakor a zalaújvári község bíró házában megtartandó

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. november hó 1 én 3333. szám a. kelt igazságügym. rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges helyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornyan, 1892. évi december hó 16. napján.

A csáktornyai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

747 1-1.

A meghülés által keletkezett betegségek legnagyobb része, nagyon könnyen volna megelőzhető alkalmas háziszerek azonnali alkalmazása által. A Horgony-Pain-Expeller ily esetekben a

legjobb bedörzsölés.

Hasonló jó eredménnyel használható csúsz, köszvény és tagszagadás, valamint fejfájás, hátfájdalmak, csipőfájdalmak stb. ellen és majdnem minden háztartásban készleten van. Ezen szer 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben majdnem minden gyógyszertárban kapható. Minthogy értéktelen utánzatok is léteznek, kifejezetten:

a Richter féle Horgony-Pain-Expeller kéréndő.

Gróf Esterházy cognac

mely tiszta borból készül s ezért a közönség legkedveltebb itala

mindenütt kapható.

Csáktornyan kapható: Graner testvérek és Sztrahia testvérek urak, Perlakon pedig: Kramarits V. úr üzletében.

Központi troda: Budapest, k. väcz-t-üt 23.

565 20 -30

Vásárol és elad mindennemű értékpapírokat, u. m. sorsjegyeket, járadékokat, zálogleveleket, részvények és kölcsönöket ugyszintén arany és ezüst pénzeket.

Bank és váltóüzlet
Grünwald és Schwarz
Varazsdon, bolt-utca.

3 % -os szerb sorsjegyek.
Főnyeremény
90.000 frank.
Huzás január 14-én.
eredeti sorsjegyek legolcsóbban.

Vásárol és elad mindennemű értékpapírokat, u. m. sorsjegyeket, járadékokat, zálogleveleket, részvények és kölcsönöket ugyszintén arany és ezüst pénzeket.

Nyerességjegyek és sorsjegy-nyeremények beváltak.

Kölcsön értékpapírokra teljes árfolyamértékig.

Sorsjegyek eladása részlet-fizetésre.

Igervények minden huzáshoz Tőzsdei ügyletek közvetítetnek.

Sorsolási veszteségek ellen való, biztosítás.

Kisorsolandó értékek nyilvántartása

Régi ezüstpénzek méltányosan vétetnek és arany koronákra becseréltetnek.
Conversio alá eső értékek becserélését a **legméltányosabb föltételek** mellett közvetítjük.

Nyerességjegyek és sorsjegy-nyeremények beváltak.
Kölcsön értékpapírokra teljes árfolyamértékig.
Sorsjegyek eladása részlet-fizetésre.

Bank és váltóüzlet
Grünwald és Schwarz
Varazsdon, bolt-utca.

Igervények minden huzáshoz.
Tőzsdei ügyletek közvetítetnek.
Sorsolási veszteségek ellen való biztosítás.
Kisorsolandó értékek nyilvántartása.

Tudakozódásokra pontosan felelünk és minden megbizást a legméltányosabban eszközölünk.

Eladó bor

*

600 hektoliter ó- és új bor — $\frac{3}{4}$ része fehér, $\frac{1}{4}$ része vörös — Varasd-Töpljén a káptalani uradalomnál — eladó, még pedig e bor mennyiség több partie-ban is, sőt hordonkint 10 hektoliter mennyiségtől kezdve felfelé — megvehető. Az árakat és egyéb felvilágosítást ugyanott megadja a tisztartóság.

Varasd-Töpljén, 1892. december 15-én.

Czanyuga Ágoston,

728 4-6.

uradalmi tisztartó.

Arverési hirdetmény.

A perlaki kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Spiegl Albert mint Csesznák József engedményese mura-osányi lakós végrehajthatónak Laszsa Fldrián jelenleg zágrábi lakós végrehajthatást szenvedett elleni végrehajthatási ügyében 100 frt tőke, ennek 1890. évi február hó 25-ik napjától járó 6 százalékos kamatai 15 frt 52 kr. már megállapított és ezuttal 8 frt 95 krban megállapított költségek behajtása céljából a nagy-kanizsai kir. törvényszék perlaki kir. járásbíró, területén fekvő Mura-Király községi 418. tkjében A + 1156 hrsz. ingatlan 137 frt; 1159 hrsz. ingatlan 52 frt; a mura-osányi 51. sz. tkjében foglalt 59 hrsz. ingatlan, azon levő házzal egy a legelő és erdő illetményvel 215 frt; a 2392. hrsz. ingatlan 217 frt; a mura-osányi 2495. sz. tkjében 1170 hrsz. ingatlan 52 frt; 1537 hrsz. 30 frt és 4500 hrsz. ingatlan 13 frt becsértékben a Mura-Király községébeli ingatlanok Mura-Király község házául 1893. évi január hó 20-ik napján d. e 10 órakor a Mura-Osányi ingatlanok pedig Mura-Osány község házául ugyanazon napon d. u. 3 órakor Grész Alajos perlaki lakós felperesi ügyvéd, vagy helyettese előbenjöttével megtartandó nyilv. árverésen közzéadni. Kiküldési ár a fentebb kitett becsár.

Arverezni szándékozók tartoznak a becsár 10% -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban kiküldött kezéhez letenni. — Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben, még pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanattól 30 nap alatt, a harmadikat ugyanattól 45 nap alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal az árverési feltételekben meghatározott helyen és módokat szerint lefizetni. — Ezen hirdetmény kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a perlaki kir. járásbíró telekkönyvi osztályánál Mura-Király és Mura-Osány község előjáróságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. 746 1-1

Eredeti párisi

gummi és hálhólyag

felülmulhatlan kitűnő minőségben tucatzja 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 és 8 frt. Megrendeléseket pontosan esaközöl 694 5-26.

REIF J., specialista, BÉCS,

IV., Margarethenstrasse 7,

első és legismertebb cég e szakmában. Legjobb és legszolidabb kiszolgálás. Teljes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Meszet

a legjobb minőségben teljes kocsirakományokban jutányos árak mellett szállít

Radakovits János vaskereskedő

Cilliben „Stájerország“

Takarékosság miatt bátor vagyok megjegyezni, miszerint **januári és februári** megrendeléseket **jóval olcsóbb áron** szállíthatom, mint a többi hónapokban. 741 3-3

Dr. Popp J. G.

bécsi cs. és kir. osztr. magy. és görög kir. udvari fogorvos. Stadt, Bognergasse 2.

Anatherin-szájvizének

részletes hatása

leírva dr. Jannel Gyula által: használtatik a bécsi, párisi, brüsseli és amsterdami klinikán: rendeltetik Oppolzer rector-magnif. és szász kir. udv. tanácsos, továbbá dr. Kletzinski. dr. Brans, dr. Heller, dr. Born, dr. Sonnenschein, dr. Hartig tanár, braunschweigi hercz. udv. orvos, dr. Gross, dr. Schäffer lovag, dr. Fetter L. dr. Mayer, dr. Schüller császári tanácsos által.

A fogak tisztítására szolgál általában. Vegytani tulajdonságai által feloldja a fogak közt lévő ártalmas anyagokat.

Fellete ajánlatos használni ebéd után, mert a fogak közt maradt húsreszecskek rothadásba menvén át, a foganyagokat veszélyeztetik a szájból rosz szagot terjesztenek.

Még azon esethen is, midőn a boikó már ülepezni kezd, célszerűen használható; mert a megkeményedés ellen hat. Mer ha a fogak csak legkisebb része is megcsorbult, e fog mindenesetre tönkre megy és a többi egészséges fogakat is megrontja. A fogaknak visszaadja eredeti színüket, mert minden idegen anyagokat, vegytanilag szétbont és lemos.

Igen hasznosnak bizonyult a mesterséges fogak tisztításánál — Megóvja eredeti színüket és fényüket megakadályozza a borkő lerakódását s megóvja minden rosz szagtól. Csilapítja a fájalmakat, melyeket odvas sértett fogak okoznak megakadályozza a baj tovább fejlődését.

Ép ugy célszerű az Anatherin-szájviz a foghús rothadása ellen, biztos szer az odvas fogak által okozott fájalmak csilapítására, szintegy rhenometikai fogfájalmaknál. Az anatherin-szájviz könnyű módon s a nélkül, hogy káros következményektől kellene tartani, a legrövidebb idő alatt csilapítja a fájalmakat.

Fellete ajánlatos az Anatherin-szájviz a léleket jó szagának megtartása, szintegy a rosz szagu lélegzet eltávolítása tekintetéből s erre elégséges e szájviz naponként egyszeri használata.

Nem ajánlhatjuk eléggé a foghús daganatosságánál; ha az Anatherin-szájviz csak négy hétig használtatik az előírás szerint, eltűnik a beteg foghús lehérsége és tetszős rózsaszínűvé lesz.

Ép oly hasznosnak bizonyul be az Anatherin-szájviz fogaknál, oly bajnál, melyben annyi scrophulosus szokott szenvedni, szintegy ha előre haladott kornál a foghús eltűnése áll be.

Biztos szer az Anatherin-szájviz könnyen vérző fogaknál. Ennek oka a fogedények gyengeségében áll. Ez esethen egy erős fogkefe is szükséges, mintán ez a foghúst scorifikálja, miután új tevékenység áll be.

Egy nagy üvegnek ára 1 frt 40 kr., egy közepesnek 1 frt és egy kicsinek 50 kr., postán 30 krral több.

NÖVÉNY FOGPORA rövid használat után a fogakat minden ártalom nélkül vakítóan fehérré teszi. Ara dobozonként 63 krajczár.

ANATHERIN FOGPASZTA 70 krs üvegdobozokban. E készítmény fentartja a lélegzet frissességét és tisztaságát s ezenkívül arra is szolgál, hogy a fogaknak vakító fehérséget adjon, hogy azokat a romlástól megóvja és a foghúst erősítse.

ILLATOS FOGPASTA, rövid használat után vakító fehér fogak. Természetes és mű fogak jó karban tartatnak és a fogfájalmak távol tartatnak. Darabonként 35 kr.

FOG-ÓLOM, gyakorlati és legbiztosabb szer a fogak önmegömlomoztatására. Tokonkint ára 1 frt.

GYÖGYFÜ-SZAPPAN, kitűnő pipereszer. borszeny, kiütés, májfoltok és szeplő ellen, tiszta valóságos bőr tarthatására és előmozdítására; elősdi, arczszűmcs, tisztátlan bőr és fakadékok ellen. Darabonként ára 30 kr.

A t. cz. közönség kérétek határozottan dr. Popp cs. és k. fogorvos készítményeit kéri s csak olyanokat elfogadni melyek védjeggyemmel vannak ellátva.

Kapható Csáktornyan: Göncz L.-né gyógyszerárában. Strahia testvér, Káráz O. F. és Gráner testvér urak üzletében. Perlakon: Sipos K. ur gyógyszerárában. N.-Kanizsán: Bellus gyógyszerész és Práger gyógyszerárában, valamint minden gyógyfű és illatezerületben Magyarországon.

Mindig dr. Popp-féle készítmény kérésű!

732 8-14